

VEEHOUDERIJ

De stikstofbedelmissie van dit kabinet in de EU is bij voorbaat kansloos

Het stikstofbeleid van het kabinet-Schoof komt neer op zonder serieus plan of budget in gesprek gaan met de Europese Commissie. En dat over een wens die onmogelijk is in te willigen en alle afspraken compleet zou ondergraven.

Veehouderij is verreweg de belangrijkste oorzaak van natuurschade door stikstof in Nederland. Het doorstrepen van de stikstofplannen van de vorige regering door het kabinet-Schoof, inclusief de reservering van 24 miljard euro, wekte bij velen verbazing en onbegrip op. Met het blokkeren van de maatregelen, gijzelt de veehouderij inmiddels heel Nederland: de vergunningverlening zit nu vast voor alle bedrijfssectoren waarbij stikstofemissies optreden. Het kabinet-Schoof hoopt nu met gesprekken in Brussel uitzonderingen te kunnen krijgen op Europese natuur- en milieuafspraken. Een kansloze missie.

De Europese Unie is bijna zeventig jaar geleden begonnen als een economische gemeenschap, die zich daarna heeft ontwikkeld tot een rechtsgemeenschap. Zonder rechtsregels is een sterke economische gemeenschap niet mogelijk. Daaronder vallen ook natuur- en milieuregels, zodat dezelfde eisen voor alle bedrijven binnen de EU gelden om valse concurrentie uit te sluiten. Een gelijk speelveld voor alle bedrijven.

Het Europese natuur- en milieurecht loopt via twee lijnen. Voor bedrijven zijn de best beschikbare milieutechnieken per bedrijfstak voorgeschreven. Maar dan ben je er nog niet: de milieugevolgen zijn nooit compleet weg te nemen. Veel megabedrijven op een kluitje, die elk afzonderlijk voldoen aan milieutechniekeisen, kunnen cumulatief alsnog een probleem vormen. Daarom gelden er ook minimumeisen voor water-, bodem-, lucht- en natuurkwaliteit waar elk EU-land zich aan moet houden. Via deze twee sporen wordt bereikt dat alle bedrijven moeten werken met gelijke milieueisen.

In Nederland ligt, vanwege de rivierendelta, belangrijke Europese natuur, waaronder duinen, heide en bossen op zandgronden, veengebieden, rivieruiterwaarden, de Waddenzee en het Schelde-estuarium. In Europese vergelijkingstabellen bungelt Nederland stevast onderaan als het gaat om de natuurzorg. De extreem hoge stikstofconcentraties zijn daarvoor een belangrijke verklaring.

Nederland is verreweg het meest veedichte land van Europa. De Nederlandse veehouderij is verantwoordelijk voor circa 60 procent van de totale Nederlandse stikstofemissies. Bovendien heeft Nederland binnen de EU ook verreweg de hoogste stikstofconcentraties. Dat verklaart ook dat Nederland veel meer stikstof naar België en Duitsland brengt dan dat uit het buitenland wordt ontvangen. Zolang Nederland meer stikstof exporteert

Een boer in Hoeksche Waard rijdt mest uit op het land.
Foto Arie Kievit / de Volkskrant

Valentijn Wösten voert een bestuursrechtsp praktijk en trad op in vele stikstofzaken.

dan het binnenkrijgt, kunnen we beter geen grote mond opzetten naar onze buurlanden.

Het stikstofprobleem spookt al sinds de jaren tachtig van de 20ste eeuw door de Nederlandse politiek. Dat leverde in 1994 de Interimwet ammoniak en veehouderij op en in 2002 de Wet ammoniak en veehouderij. Toen al werd met tientallen miljoenen aan subsidies vol ingezet op milieutechnieken, zoals luchtwassers in de varkenshouderij en later ook mestschuifvloeren in de melkveehouderij. Maar de effectiviteit van de meeste van dit soort staltechnieken bleek dermate onzeker dat de rechter er een streep door moest zetten in een serie uitspraken. De milieutechniekbepofte bleek zwaar overschat.

Er zijn twee mogelijkheden om stikstofconcentraties goed aan te pakken: milieutechniek en minder dieren. De afgelopen dertig jaar heeft het spoor van de milieutech-

niek ruim baan gekregen, inclusief experimentele technieken. Deze route is inmiddels maximaal uitgeknepen. Dat betekent dat er nog maar één route openstaat. Welnee, zeggen sommige politici nu. Er is wel degelijk nog een derde mogelijkheid: we negeren het probleem en verruimen de regels en normen.

Het punt is: het Europees recht bepaalt geen norm, maar een natuurkwaliteit. De natuurwaarden in Natura 2000 dienen in goede staat te worden gebracht en gehouden. De daarvoor vereiste omstandigheden verschillen uiteraard per natuurtipe: niet ieder tipe is even kwetsbaar. De stikstofnorm voor natuur is niet in Europees recht vastgelegd, maar volgt uit wetenschappelijke kennis. Kortom, voor verruiming van de stikstofnorm moet je niet bij de Europese Unie zijn, maar bij de ecologiewetenschap. Brussel kán deze norm dus niet wijzigen, zelfs al zou die politieke wens bestaan.

De EU is een politiek-economische rechtsgemeenschap, die functioneert zolang de regels voor iedereen gelijk gelden. Dit geldt met voorrang voor de bedrijfsregels om valse concurrentie te voorkomen. De Europese Unie is geen bedelplek voor onmogelijke uitzonderingen op die afspraken. Toch wil onze regering nu, zonder serieus plan of budget en met een onmogelijke wens, in gesprek met de Europese Commissie om de Europese afspraken te ondergraven.

Minister-president Dick Schoof heeft vanwege de verbouwing van het Binnenhof het Torentje moeten verlaten. Heeft hij nieuw onderdak gevonden in een luchtkasteel?

Voor verruiming van de stikstofnorm ben je bij de EU aan het verkeerde adres: Brussel kán deze norm niet wijzigen, zelfs al zou de politieke wil bestaan